

दमयन्त्युवाच।

मां चेदिच्छसि जीवन्तीं मातः सत्यं ब्रवीमि ते।

नरवीरस्य वै तस्य नलस्यानयने यत ॥ ३-६७-१ ॥

बृहदश्व उवाच।

दमयन्त्या तथोक्ता तु सा देवी भृशदुःखिता।

बाष्पेण पिहिता राजन्नोत्तरं किंचिदब्रवीत् ॥ ३-६७-२ ॥

तदवस्थां तु तां दृष्ट्वा सर्वमन्तःपुरं तदा।

हाहाभूतमतीवासीद्भृशं च प्ररुरोद ह ॥ ३-६७-३ ॥

ततो भीमं महाराज भार्या वचनमब्रवीत्।

दमयन्ती तव सुता भर्तारमनुशोचति ॥ ३-६७-४ ॥

अपकृष्य च लज्जां मां स्वयमुक्तवती नृप।

प्रयतन्तु तव प्रेष्ट्याः पुण्यश्लोकस्य दर्शने ॥ ३-६७-५ ॥

तया प्रचोदितो राजा ब्राह्मणान्वशवर्तिनः।

प्रास्थापयद्दिशः सर्वा यतध्वं नलदर्शने ॥ ३-६७-६ ॥

ततो विदर्भाधिपतेर्नियोगाद्ब्राह्मणर्षभाः।

दमयन्तीमथो दृष्ट्वा प्रस्थिताः स्मेत्यथाब्रुवन् ॥ ३-६७-७ ॥

अथ तानब्रवीद्भैमी सर्वराष्ट्रेष्विदं वचः।

ब्रुवध्वं जनसंसत्सु तत्र तत्र पुनः पुनः ॥ ३-६७-८ ॥

क नु त्वं कितव छित्त्वा वस्त्रार्धं प्रस्थितो मम।

उत्सृज्य विपिने सुप्तामनुरक्तां प्रियां प्रिय ॥ ३-६७-९ ॥

सा वै यथा समादिष्टा तत्रास्ते त्वत्प्रतीक्षिणी।

दह्यमाना भृशं बाला वस्त्रार्धेनाभिसंवृता ॥ ३-६७-१० ॥

तस्या रुदन्त्याः सततं तेन शोकेन पार्थिव।

प्रसादं कुरु वै वीर प्रतिवाक्यं ददस्व च ॥ ३-६७-११ ॥

एतदन्यच्च वक्तव्यं कृपां कुर्याद्यथा मयि।

वायुना धूयमानो हि वनं दहति पावकः ॥ ३-६७-१२ ॥

भर्तव्या रक्षणीया च पत्नी हि पतिना सदा।

तन्नष्टमुभयं कस्माद्धर्मज्ञस्य सतस्तव ॥ ३-६७-१३ ॥

ख्यातः प्राज्ञः कुलीनश्च सानुक्रोशश्च त्वं सदा।

संवृत्तो निरनुक्रोशः शङ्के मद्भाग्यसंक्षयात् ॥ ३-६७-१४ ॥

anukrośa m – сострадание;

स कुरुष्व महेष्वास दयां मयि नरर्षभ।

आनृशंस्यं परो धर्मस्त्वत्त एव हि मे श्रुतम् ॥ ३-६७-१५ ॥

ānṛśaṃsya n – милосердие, сострадание;

एवं ब्रुवाणान्यदि वः प्रतिब्रूयाद्धि कश्चन।

स नरः सर्वथा ज्ञेयः कश्चासौ क्व च वर्तते ॥ ३-६७-१६ ॥

यच्च वो वचनं श्रुत्वा ब्रूयात्प्रतिवचो नरः।

तदादाय वचः क्षिप्रं ममावेद्यं द्विजोत्तमाः ॥ ३-६७-१७ ॥

यथा च वो न जानीयाच्चरतो भीमशासनात्।

पुनरागमनं चैव तथा कार्यमतन्द्रितैः ॥ ३-६७-१८ ॥

यदि वासौ समृद्धः स्याद्यदि वाप्यधनो भवेत्।

यदि वाप्यर्थकामः स्याज्ज्ञेयमस्य चिकीर्षितम् ॥ ३-६७-१९ ॥

एवमुक्तास्त्वगच्छंस्ते ब्राह्मणाः सर्वतोदिशम्।

नलं मृगयितुं राजंस्तथा व्यसनिनं तदा ॥ ३-६७-२० ॥

ते पुराणि सराष्ट्राणि ग्रामान्योषांस्तथाश्रमान्।

अन्वेषन्तो नलं राजन्नाधिजग्मुर्द्विजातयः ॥ ३-६७-२१ ॥

ghoṣa m, pl. – стоянки пастухов;

तच्च वाक्यं तथा सर्वे तत्र तत्र विशां पते।

श्रावयां चक्रिरे विप्रा दमयन्त्या यथेरितम् ॥ ३-६७-२२ ॥